

החזן אומר:

בְּרָכוּ אֶת־יְהוָה הַמְּבָרֵךְ:

הקהל עונה ואחריו החזן:

בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בראש חודש אלול שלא חל בשבת תוקעים תשר"ת בשופר.

ויושב החזן, לוחשים ואומרים:

**יְהִי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבוֹתֵינוּ. אֶל־יַעֲזֹבֵנוּ
וְאֶל־יִטְשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבַבְנוּ אֵלָיו. לָלֶכֶת בְּכָל־דִּרְכָיו
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ: וַיְהִי
דְּבָרֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְהוָה קְרִבִּים אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
יִזְמַם וְלִילָהּ. לַעֲשׂוֹתוֹ מִשְׁפָּט עֲבָדָיו וּמִשְׁפָּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
דְּבָרֵינוּ בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ. כִּי יְהוָה הוּא
הָאֱלֹהִים. אֵין עוֹד:**

מקורות ומקבילות

החזן אומר. מס"ו פר' י, ה"ו, ונהגו אנשי מערב ואנשי מזרח לאומרו; ש"ע חז"ת, סי' קלג, ס"א, ונאה"ל ס"ק א. **הקהל עונה ברוך ה'.** ספרי דב', פ' שו, ד"ה כי שם. **נראה אלול תוקעים בשופר.** מדויק מלשון הפרד"א (מהדור וורשה), פר' מו, עמ' ק; מד"א (צוצר), שמו' פ' לד, סי' א; פסז"ו שמו', פ' לד, סי' א; דע"ז עה"ת, דב' י, י; מחז"ו ריש סי' שנג; עה"ז, ח"ב, עמ' 121; סמנע"ו סי' ט; שעה"ל, סדר ר"ה, סי' רפא וכו' 355 ר' נסים גאון; שעה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכג; סה"ת, ענין ר"ח אלול, סי' לה; סי' כלבו סי' סה. **ויושב החזן לוחשים ואומרים.** ע"פ מח' רמ"ו ובלוניא. **יהי ה' אלֵהינו עִמָּנוּ וכו'.** מ"א ה, מ"ב; מח' רומניא, דף יט ע"א.

ח"צ והערות

החזן אומר 'ברכו'. בכ"י כ"ה, מח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל אין הנחיה לומר 'ברכו' בסוף תפלת שחרית, אבל נמצא במח' רומניא ונראה נהגו לאמרו עבור המאחרים שלא הספיקו לשמוע 'ברכו' שלפני ק"ש. ראו שו"ע או"ח סי' קלג, ברמ"א ובמ"ב שם, ובהקדמתו לסי' ט. **בר"ח אלול תוקעים בשופר.** כך מנהגו שאנו תוקעים רק בר"ח, ולא בכל חודש אלול. בשבה"ל, סדר יוה"כ, סי' שכב, כתב '...לתקוע בליל ר"ח אלול בשופר ובתחילת ח"ב של מח' רמ"ו ובלוניא כתוב: יש מקומות שנוהגין לתקוע בשופר בליל ראש חדש אלול ותוקעין תשרית פעם אחת'. וראו במח' רמ"ו, בולוניא ושד"ל בסוף נעילה על כך. במח' שד"ל, בתחילת ח"ב כתוב: יש מקומות שנוהגים לתקוע בשופר ביום ראש חדש אלול ותוקעין תשרית פעם אחת' וכן נראה ממח' רומניא, דף רל ע"ב. ובפירוש קד"א בסדר תשרי כתב ע"פ המדרש (פדר"א) שבר"ח אלול תוקעים. הרב מ"ע הרשום בחוברת המנהג כתב שנוהגים לתקוע בשופר בימי ראש חודש אלול ותוקעים תשרית. **יהי ה' אלֵהינו עִמָּנוּ.** המנהג לומר את הפסוקים הללו לאחר העמידה, הוא מנהג ארץ־ישראל קדום. בשבת עד היום נהוג בנוסח חלב (מח' חלב, דף ק). על המנהג ראו: עזרא פליישר, תפילה ומנהגי תפילה ארץ־ישראלים בתקופת הגניזה, ירושלים, מאגנס, תשמ"ח, עמ' 39, 45; הנ"ל, תפילות הקבע בישראל בהתהוותן ובהתגבשותן, ירושלים, מאגנס, תשע"ב, כרך א, עמ' 270. במנהג בני רומה הפסוקים נדחו לסוף התפילה וכ"ה במח' רומניא. **הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד.** בכ"י כ"ה: 'אלהים ואין עוד' והשוו: סדר"ר סוף סי' מג, עמ' שב. ובוה